

Nr 260.

Av herr **Pettersson m. fl.**, om statens inträdande såsom garant i vissa fall vid den primära fastighetsbelåningen.

En av de för jordbrukarna viktigaste frågorna i samband med tillfredsställelse av deras lånebehov rör grunderna för den primära fastighetsbelåningen. Denna är i de flesta fall baserad på en belåning av 50, i undantagsfall upp till högst 70, procent av fastigheternas nuvarande taxeringsvärde. Till följd av jordbrukets svaga räntabilitet f. n. torde med allt skäl kunna förväntas, att taxeringsvärdena vid nästkommande fastighetstaxering komma att avsevärt nedsättas. En följd härav kommer att bli, att jordbrukarna av sina kreditgivare kunna komma att åläggas att nedbringa sina lån mot säkerhet av inteckningar, så att de därefter komma att ligga inom fastställd ram med hänsyn till det nya, nedsatta taxeringsvärdet. Det finnes redan nu en tendens att med hänsyn till blivande lägre taxeringsvärde något sänka det nuvarande belåningsvärdet.

Jordbruket kan emellertid under inga förhållanden numera bära den börda, som en dylik nedsättning indirekt kan innebära. Det synes därför vara nödvändigt att en utväg finnes, varigenom en sådan för jordbrukets ekonomi förödande utbetalning kunde undvikas och inteckningslånen kunde få kvarstå till sitt nuvarande belopp, även om de därigenom skulle komma att överstiga en högsta marginal av 70 procent av det nya taxeringsvärdet å fastigheterna.

För att detta skulle bli möjligt torde det vara nödvändigt, att staten träder emellan såsom garant för det belopp, som utgör skillnaden mellan å ena sidan det procenttal, lånesumman i förhållande till det nya taxeringsvärdet utgör, och å den andra det procenttal å nuvarande taxeringsvärde, inom vilket lånet blivit beviljat, förutsatt att för lånet icke tillika lämnats annan säkerhet än inteckning. Det kan vid första påseende tyckas som häri skulle ligga både en för stor risk för och ett för starkt krav på staten. Men det bör ihågkommas, att fråga här i verkligheten är allenast om lån, som beröra den primära fastighetskrediten och som därför i det stora flertalet fall bära anses riskfria, försåvitt nuvarande taxeringsvärdena, vilka ej oväsentligt drivits i höjden just genom statens egna organs åtgärder, varit för normala tider verkliga. Det synes därför bära vara ej mindre i regel tämligen riskfritt för staten att giva en dylik garanti än också fullt befogat att av staten begära densamma även om i vissa fall staten i följd därav kan komma att drabbas av utgifter. Här-

vid bör emellertid tillika bestämmas dels att garantien icke skall gälla räntor och kostnader, utan allenast ifrågasvarande del av kapitalbeloppet, dels att långivaren icke under den tidsperiod, som den nya fastighetstaxeringen omfattar, utan statens medgivande må uppsäga lånet eller viss del därav till inbetalning. Syftet med denna garanti är ju att bereda låntagaren möjlighet att behålla lånet och icke för dess skull behöva eventuellt gå ifrån fastigheten.

Med stöd av det anförda hemställes därför,

att riksdagen ville medgiva Kungl. Maj:t rätt att gentemot hypoteksförening, jordbrukskassa och sparbank ikläda staten garanti under den tid den nya taxeringen gäller för att under ovan angivna villkor dylik långivare vid exekutiv försäljning av jordbruksfastighet, som av den belånade inteckningen belastas, erhåller full täckning för det belopp, som med hänsyn till de nya taxeringsvärdena ligger ovan den procentgräns för den primära fastighetskrediten, vilken vid lånets beviljande och med hänsyn till nuvarande taxeringsvärden varit gällande.

Stockholm den 22 januari 1932.

Anton Pettersson.

Axel Löfvander.

Erik von Heland.

C. A. Reuterskiöld.

Alexander Nilsson.
